

ДО КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

81

к.д.№ 2/2011г.

Да се
разгледа
всичко
свдм
29.11.2011

СТ А Н О В И Щ Е

на
Асоциация на държавните съдебни
изпълнители в България

относно:

Искане на Омбудсмана на Република
България на основание чл.150, ал.3 от
Конституцията, за установяване на
противоконституционност на разпоредбите на
чл.75, т.5 и т.6 от Закона за българските лични
документи, с които се нарушават правата на
гражданите

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

В настоящото становище са изложени общите ни бележки по искането на Омбудсмана на Република България на основание чл.150, ал.3 от Конституцията, за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл.75, т.5 и т.6 от Закона за българските лични документи, с които се нарушават правата на гражданите.

Съгласно чл.75, т.5 и т.6 от Закона за българските лични документи /ЗБЛД/, не се разрешава напускане на страната на лицата, за които е поискана забрана по реда на чл.182, ал.2, т.2, б. „а” и по чл.221, ал.6, т.1, б. ”а” и „б” от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, както и на лица, които не изпълняват подлежащ на принудително изпълнение съдебен акт, по силата на който са осъдени да заплатят парично задължение в големи размери към български физически и юридически лица или чуждестранни лица, освен ако представят надлежно обезпечение.

Считаме, че не е налице колизия между нормата на чл.75 ЗБЛД и нормата на чл.1 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29.04.2004г., очертаваща предмета ѝ – уреждане на условията за упражняване от гражданите на държавите – членки на правото им на свободно движение и пребиваване на територията на държавите – членки. Директивата е транспонирана в националното законодателство още с измененията за Закона за българските документи за самоличност, сега Закон за българските лични документи, обнародвани в ДВ бр.105/2006г.

Всяка държава - членка може да въведе ограничения на свободното движение и пребиваване на своите граждани. Това е въведено още в Договора за

учредяване на Европейската общност, а също и в чл.22 от Директива 2004/38/ЕО – основания касаещи обществената политика, обществената безопасност или общественото здраве. Това се налага, когато е продиктувано от съображения на обществен интерес. Съгласно разпоредбата на чл.2, т.3 от Протокол № 4 на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, както и чл.23, ал.3 от ЗБЛД, допускат се ограничения на правото на придвижване, доколкото тези ограничения са предвидени в закон, и има необходимост от прилагането им в интерес на националната сигурност или обществената сигурност, за поддържане на обществения ред, за предотвратяване на престъпления, за защита на здравето и морала или правата на другите. Съгласно чл.33, ал.3 от ЗБЛД, правото на всеки български гражданин да напусне страната и да се завръща в нея не може да бъде ограничавано, освен ако такива ограничения не са предвидени със закон и са необходими за защита на националната сигурност, обществения ред, здравето на гражданите или на правата на свободите на други граждани.

Нормата на чл.75, т.6 ЗБЛД се прилага и налага, когато са нарушени правата на определен кръг лица. Това са български физически и юридически лица или чуждестранни лица, кредитори – онази част от обществото, която по силата на подлежащ на принудително изпълнение съдебен акт има законно право да получи своето признато от съда парично вземане в големи размери. Безспорно, съгласно Директива 2004/38/ЕО, се забранява ограничаването на свободата на движение и пребиваване на граждани на Съюза на съображения, основани на икономически цели. Вярно е, че правните средства за защита срещу неплащането на парични задължения се регулира от способите за правна защита на гражданското право, но налагането на такава административна мярка е извънреден способ за защита правото на онзи, който има съдебно признато право да получи.

Частният финансов интерес не покрива съдържанието на понятието обществен ред или обществена сигурност, но е част от понятието обществен интерес. Общественият интерес е всичко, което помага за развитието на общността и обществото. Макар и абстрактно понятие, общественият интерес е признатия по силата на правото интерес на обществото да защитава и отстоява своите права и свободи, в частност признатия по силата на закона интерес на кредитора да защитава и отстоява своето право да получи дължимата сума. Така, той може и има право да принуди едно лице да изпълни законното си, съдебно признато задължение. Понякога, тази административна мярка е много ефективна, а нерядко е и единственият начин да се принуди длъжника да погаси задължението си.

Разбира се, както кредиторът има права, така и длъжникът има такива. Необходимо е да се потърси и намери балансът между тях. Правото на свободно движение и пребиваване на длъжника по-ценно ли е от правото на кредитора да получи законно признатото му? Европейският съд по правата на човека многократно се е произнасял, че правото на кредитора да получи изпълнение на един съдебен акт е неразделна част от неговото право на справедлив процес, съгласно чл.6 от Европейската конвенция за правата на човека. Именно в тези случаи е оправдано някои права на длъжника да бъдат засегнати.

Съгласно чл. 27, ал. 1 от цитираната директива държавите-членки могат да ограничат свободата на движение и пребиваване на граждани на Съюза и на членове на техните семейства, независимо от националността им, по

съображения, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве, като се забранява позоваването на такива съображения за икономически цели. Алинея втора на посочената разпоредба регламентира, че мерките, предприети по съображения, свързани с обществения ред или обществената сигурност, трябва да са в съответствие с принципа на пропорционалността и да се основават изключително на личното поведение на въпросното лице, като личното поведение на въпросното лице трябва да представлява истинска, реална и достатъчно сериозна заплаха, която засяга някой от основните интереси на обществото и не се приемат мотиви, които са изолирани от конкретния случай и които се опират на съображения за обща превенция.

С разпоредбата на чл.75, т.5 ЗБЛД българският законодател е установил принудителна административна мярка, която се налага по съображения, свързани с обществения ред. Плащането на изискуемите публични задължения е изискване, което е установено в интерес на фиска с оглед функционирането на държавата, рефлектира пряко върху бюджетната политика и данъчната система и следователно директно засяга интересите на обществото и извършването на дейностите от публичен интерес. Следователно ограничаването на правото на българските граждани да напускат страната в разглежданата хипотеза е мярка, въведена от националния закон, установена в публичен интерес и в този смисъл отговаря на критерия за обществен ред по смисъла на директивата.

Нормата на чл.75, т.5 от ЗБЛД защитава и обществения интерес и това е интересът на държавата от събиране на публични задължения, който е поставен пред частния интерес на гражданите от пътуване в чужбина. Приходите към републиканския бюджет по същността си не са единствено икономически, тъй като представляват средства за осигуряване на финансова стабилност на държавата, следователно погасяването на публичните задължения не преследва икономически цели, а е в обществен интерес. Осигуряването на финансова стабилност чрез погасяване на публични задължения е в интерес на държавата и обществения ред. Самият характер на публичните задължения, установените със закон способности за събирането им и обезпечителните мерки за осигуряване постъпване на вземанията в бюджета, изключват възможността публичните вземания да се третират по общия ред.

В този смисъл мярката във всеки един случай е пропорционална на легално защитимата цел - защита на обществения интерес, поради което и съответства на изискванията на правото на Европейския съюз.

Чл.75 от ЗБЛД е приет с оглед преценен от законодателя обществен интерес, което е в прерогативите на националното законодателство.

С оглед на изложеното, Моля да отхвърлите искането на Омбудсмана на Република България на основание чл.150, ал.3 от Конституцията, за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл.75, т.5 и т.6 от Закона за българските лични документи, с които се нарушават правата на гражданите.

УС на АДСИБ

